

JAK WYPEŁNIAĆ OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWE

Niniejsza broszura ma za zadanie ułatwienie osobom zobowiązanym do składania oświadczeń majątkowych wypełnienie formularza oświadczenia majątkowego w sposób czyniący zadość przepisom regulującym tę kwestię i w miarę możliwości jednolitą interpretację przepisów prawa przez osoby składające oświadczenia, a w konsekwencji umożliwienie urzędowi skarbowemu skutecznej i sprawnej realizacji zadań związanych z analizą oświadczeń majątkowych składanych przez osoby zobowiązane do ich złożenia. Opracowanie to nie jest formalna instrukcją.

INFORMACJE OGÓLNE

1. Osoba składająca oświadczenie jest zobowiązana do zgodnego z prawdą zupełnego i starannego wypełnienia każdej z rubryk formularza.
2. Jeśli jakaś rubryka nie ma zastosowania, w każdej z nich należy wpisać „nie dotyczy”, „nie posiadam”, „nie uzyskałem”. Nie należy pozostawiać pustych rubryk.
3. Każda ze stron oświadczenia powinna być parafowana, dokument podpisany i opatrzony datą.
4. W oświadczeniu należy zadeklarować majątek odrębny osoby składającej oświadczenie, jak i majątek wspólny.
5. Składający oświadczenie nie deklaruje majątku odrębnego małżonka chyba, że jest użytkownikiem tego majątku.
6. W oświadczeniu należy określić, jakie składniki majątku należą do majątku odrębnego osoby składającej oświadczenie, a jakie do majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową.
7. Do oświadczenia należy wpisać ruchomości i nieruchomości nabyte przez spółkę cywilną lub w ramach indywidualnej działalności gospodarczej prowadzonej przez współmałżonka, o ile nie została wprowadzona rozdzielność majątkowa.
8. W oświadczeniach majątkowych składanych za cały rok należy we wszystkich punktach wykazać stan na dzień 31 grudnia, a w oświadczeniach składanych w ciągu roku należy we wszystkich punktach wykazać stan na dzień objęcia, utraty lub rezygnacji ze stanowiska lub funkcji.

KTO JEST ZOBOWIĄZANY DO ZŁOŻENIA OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWEGO I KOMU JE SKŁADA

SAMORZĄD GMINNY:

- radny – przewodniczącemu rady gminy,
- wójt/burmistrz, przewodniczący rady gminy – wojewodzie,
- zastępca wójta/burmistrza, sekretarz gminy, skarbnik gminy, kierownik jednostki organizacyjnej gminy, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu wójta – wójtowi/burmistrzowi.

SAMORZĄD POWIATOWY:

- radny – przewodniczącemu rady powiatu,
- starosta, przewodniczący rady powiatu – wojewodzie,
- wicestarosta, członek zarządu powiatu, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty – staroście.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA:

- radny – przewodniczącemu sejmiku województwa,
- marszałek województwa, przewodniczący sejmiku województwa – wojewodzie,
- wicemarszałek województwa, członek zarządu województwa, sekretarz województwa, skarbnik województwa, kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką

osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa – marszałkowi województwa.

TERMINY SKŁADANIA OŚWIADCZEŃ MAJĄTKOWYCH

PIERWSZE OŚWIADCZENIE:

Składane jest w terminie 30 dni od dnia:

- złożenia ślubowania (radny, wójt, burmistrz, prezydent),
- powołania na stanowisko,
- zatrudnienia,

wg stanu na dzień objęcia stanowiska.

KOLEJNE OŚWIADCZENIE:

Składane jest do 30 kwietnia następnego roku, wg stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego

OSTATNIE OŚWIADCZENIE:

składane jest:

- na dwa miesiące przed upływem kadencji (radny, wójt, burmistrz, prezydent),
- w dniu odwołania ze stanowiska,
- w dniu rozwiązania umowy o pracę,

wg stanu na dzień zdarzenia uzasadniającego złożenie oświadczenia.

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 tekst jednolity),
- Ustawa z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 tekst jednolity),
- Ustawa z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2006 r. nr 216 poz. 1584 tekst jednolity).

WYPEŁNIAMY OŚWIADCZENIE MAJĄTKOWE

Bardzo ważne jest aby wypełniając oświadczenie porównać dane jakie podano w oświadczeniu za poprzedni rok co pozwoli uniknąć niepotrzebnych rozbieżności np. w powierzchni nieruchomości. Najlepiej korzystać z kopii składanych wcześniej oświadczeń majątkowych.

CZĘŚĆ A

I. Zasoby pieniężne

Środki pieniężne w walucie polskiej oraz obcej to zarówno przechowywana gotówka, jak i środki przechowywane w formie bezgotówkowej (np. na rachunkach bankowych, rachunkach oszczędnościowych, funduszach inwestycyjnych, itd.), jak również środki znajdujące się w dyspozycji innych osób fizycznych i prawnych, czyli np. udzielone pożyczki. Wykazać także należy szeroko rozumiane papiery wartościowe, tj. np. akcje, obligacje, weksle, bony skarbowe, czek, certyfikaty inwestycyjne, jednostki uczestnictwa itp., wyemitowane na podstawie właściwych przepisów prawa polskiego i obcego podając ich nazwy i łączną wartość.

II. Nieruchomości

W oświadczeniu należy wymienić nieruchomości będące w posiadaniu składającego oświadczenie, przez co rozumie się osobę będącą właścicielem nieruchomości, użytkownikiem wieczystym, ale także faktycznego posiadacza nieruchomości o nieustalonej własności, najemcę, dzierżawcę i użytkownika posiadającego inny tytuł do nieruchomości – może to być także spółdzielcze prawo do lokalu lub . W części tej należy podać informacje o nieruchomości dotyczące:

- powierzchni – pamiętać należy o dokładnym podawaniu powierzchni posiadanej nieruchomości oraz jednostki miary określającej wielkość powierzchni nieruchomości np. m², a, ha (nie powinny mieć miejsca sytuacje gdy w oświadczeniach majątkowych składanych rokrocznie wykazuje się tą samą nieruchomość a zmienia się np. powierzchnia lokalu mieszkalnego o kilka m²);
- wartości – wartość nieruchomości powinna być oparta na szacunku (porównaniu) cen nieruchomości o podobnym standardzie, znajdujących się na tym samym obszarze lub wynikać z innych wiarygodnych źródeł (np. polisa ubezpieczeniowa). Jeżeli znana jest dokładna wartość (np. wycena rzeczoznawcy) podać należy rzeczywistą wartość a nie szacunkową. Wartość danej nieruchomości podaje się na dzień 31 grudnia roku poprzedniego (w przypadku corocznych oświadczeń majątkowych), bądź na dzień zdarzenia uzasadniającego złożenie oświadczenia majątkowego. Należy zwrócić uwagę na fakt, że cena nabycia nieruchomości nie zawsze odpowiada wartości rynkowej nieruchomości. W sytuacji kiedy w oświadczeniach majątkowych składanych rokrocznie wykazuje się tą samą nieruchomość a zmienia się jej wartość należałoby w skrócie uzasadnić powód podwyższenia lub obniżenia wartości nieruchomości
  - ✓ podwyższenie: remont, dobudowanie, rozbudowanie, wyposażenie, itp.,
  - ✓ obniżenie: sprzedaż części nieruchomości lub udziałów w niej, zmniejszenie powierzchni, zdarzenia losowe, itp.

- tytułu prawnego – nie jest tytułem prawnym akt notarialny ani księga wieczysta. Pierwszy z nich to rodzaj umowy potwierdzającej nabycie nieruchomości lub praw do niej, druga zaś jest jedynie rejestrem publicznym, który przedstawia stan prawny nieruchomości. Tytułem prawnym jest np.:
  - ✓ własność,
  - ✓ współwłasność (małżeńska lub inna – podać należy, z kim i w jakich częściach), w przypadku współwłasności w częściach ułamkowych należy przy danej nieruchomości oznaczyć wielkość udziału we współwłasności za pomocą ułamka,
  - ✓ spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu,
  - ✓ użytkowanie wieczyste,
  - ✓ najem,
  - ✓ dzierżawa,
  - ✓ użyczenie.

W przypadku gospodarstwa rolnego należy również podać rodzaj gospodarstwa (hodowlane, uprawy polowe, mieszane), jego zabudowy oraz przychód i dochód osiągnięty z tytułu prowadzenia takiego gospodarstwa w tym także środki (dotacje) uzyskane z Unii Europejskiej. W przypadku gdy z gospodarstwa nie osiąga się przychodów/dochodów w odpowiednią rubrykę należy wstawić „0”, gdyż pozostawienie rubryki pustej rodzi wątpliwości, czy składający oświadczenie nie wpisał wartości przez przeoczenie czy też faktycznie nie osiąga przychodów/dochodów z tego tytułu.

Jako inne nieruchomości należy wskazać wszystkie posiadane nieruchomości, które nie mieszczą się w kategoriach: dom, mieszkanie, gospodarstwo rolne. Mogą to być:

- grunty zabudowane (np. grunt pod domem),
- grunty niezabudowane,
- grunty gospodarcze i leśne nie wchodzące w skład gospodarstwa rolnego,
- nieużytki,
- działki rekreacyjne,
- inne.

UWAGA!

Każdy składnik nieruchomości powinien być wykazany oddzielnie (posiadając kilka równych nieruchomości np. dom, kilka mieszkań, kilka działek budowlanych, należy opisać każdą z nich, jako oddzielną pozycję). W przypadku braku miejsca na wpis w treści oświadczenia można sporządzić zestawienie wszystkich posiadanych nieruchomości na

III. IV. Udziały i akcje w spółkach handlowych

W punkcie tym należy wykazać informacje o posiadanych udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego z podaniem liczby i jednostek emitenta oraz osiągniętego z tego tytułu dochodu wpisując:

- liczbę posiadanych udziałów i akcji,
- nazwę emitenta udziałów i akcji,
- spółki, w których udziały lub akcje stanowią pakiet większy niż 10% udziałów,
- wysokość dochodu osiągniętego z tytułu udziałów lub akcji.

Dochodem z tytułu posiadania udziałów i akcji jest np.:

- dochód z udziału w zyskach osób prawnych - dywidenda,
- dochód z umorzenia udziałów (akcji),
- dochód uzyskany z odpłatnego zbycia udziałów (akcji) na rzecz spółki w celu ich umorzenia,
- wartość majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej,
- dochód przeznaczony na podwyższenie kapitału zakładowego,
- dochód stanowiący równowartość kwot przekazanych na kapitał zakładowy z innych kapitałów,
- dywidendy z akcji złożonych przez członków pracowniczych funduszy emerytalnych na rachunkach ilościowych.

IV. Nabycie mienia w drodze przetargu

W tym punkcie należy wykazać informacje o nabyciu mienia w drodze przetargu od:

- Skarbu Państwa,
- innej państwowej osoby prawnej (np. ARiMR),
- jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków,
- komunalnej osoby prawnej.

UWAGA!

W tym punkcie wykazuje się mienie nabyte w DANYM roku, natomiast w latach następnym mienie to wykazuje się w punkcie II oświadczenia -Nieruchomości.

V. Działalność gospodarcza

W punkcie tym należy wykazać:

- fakt prowadzenia działalności gospodarczej,
- fakt zarządzania taką działalnością (dotyczy zarządu na podstawie: pełnomocnictwa, kontraktu menedżerskiego lub umów o podobnym charakterze, prokury),
- przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej (najlepiej wskazać posługując się oznaczeniami PKD)
- formę prawną działalności gospodarczej (najczęściej będzie to: prowadzenie działalności na podstawie wpisu do centralnej ewidencji działalności gospodarczej (CEIDG), w tym także w ramach spółki cywilnej oraz prowadzenie działalności w ramach jednego z rodzajów spółki osobowej, wskazanych w przepisach kodeksu spółek handlowych: spółki jawnej lub spółki komandytowej),
- ewentualnych współników,
- przychód i dochód osiągnięty z tego tytułu w roku ubiegłym (należy podać dwie wartości i zwrócić uwagę na kolejność wpisów - w przypadku uzyskania straty z działalności w części dotyczącej dochodu należy wpisać wartość straty poprzedzając ją znakiem „-,“)
- także zawieszoną działalność.

VI. Udział we władzach spółek handlowych

W punkcie tym należy wykazać:

- fakt uczestnictwa we władzach statutowych spółek handlowych: zarządzie, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej,
- nazwę i siedzibę spółki,
- datę objęcia funkcji,
- dochód osiągnięty z tego tytułu w roku ubiegłym.

Jak wynika z wzorów oświadczeń

- **radni** wykazują jedynie uczestnictwo w organach spółek handlowych, natomiast
- **pracownicy samorządowi** są zobligowani ponadto do ujawnienia faktu uczestniczenia we władzach spółdzielni oraz fundacji prowadzących działalność gospodarczą

VII. Inne dochody

Punkt ten choć nieprecyzyjnie sformułowany, nakazuje wykazanie wszelkich dochodów osiągniętych w związku z szeroko rozumianą aktywnością majątkową wg stanu na dzień 31 grudnia, o ile te dochody nie zostały wykazane w innym punkcie oświadczenia. Należy wykazać tu zarówno dochody ujęte w zeznaniach rocznych jak również w innych dokumentach w zakresie podatku od czynności cywilnoprawnych, spadków czy darowizn. Pomijanie informacji o osiągniętych dochodach (przychodach) z tytułu sprzedaży nieruchomości, ruchomości, spadków lub darowizn stanowi o wadliwości oświadczenia. Fakt ten ogranicza bowiem możliwość oceny sytuacji majątkowej osoby składającej oświadczenia i może prowadzić do błędnych wniosków, a co za tym idzie do skierowania sprawy weryfikacji rzetelności oświadczenia do organu wskazanego odrębnymi przepisami (Urząd Kontroli Skarbowej, Marszałek Sejmu i Senatu).

Zatem w punkcie tym, należy wykazać dochód (przychód minus koszty uzyskania przychodu) uzyskany z poszczególnych źródeł:

- ze stosunku pracy (również dodatkowe świadczenia jak: nagrody jubileuszowe, nagrody uznaniowe, itp.),
- z umowy zlecenia,
- z umowy o dzieło,
- z praw majątkowych, w tym praw autorskich,
- z najmu i dzierżawy (w sytuacji, gdy nie są prowadzone w ramach działalności gospodarczej),
- z emerytury i renty,
- z zasiłków dla bezrobotnych,
- diety z tytułu pełnienia obowiązków społecznych i obywatelskich,
- jednorazowe świadczenia np. odszkodowania, wygrane, itp.,
- z odpłatnego zbycia nieruchomości,
- z odpłatnego zbycia ruchomości,
- darowizn,
- spadków

Należy zwrócić uwagę, aby dochody wynikające ze złożonych zeznań były z nimi zgodne oraz aby zostały wyodrębnione poszczególne źródła i kwoty dochodów - nie zaś wyłącznie ich

sumy. Ujawnieniu podlega dochód opodatkowany, jak również wolny od podatku. Podać należy dochód uzyskany w ciągu całego okresu, za jaki składane jest oświadczenie.

VIII. Mienie ruchome

W punkcie tym należy wykazać mienie ruchome o wartości przekraczającej 10.000,00 zł., będące własnością osoby składającej oświadczenie oraz należące do jej majątku wspólnego. Do składników mienia ruchomego należy zaliczyć m.in.:

- samochody,
- motocykle,
- inne pojazdy mechaniczne (ciągnik rolniczy, przyczepa, pojazd zabytkowy),
- sprzęt pływający,
- dzieła sztuki,
- meble,
- sprzęt audiowizualny,
- zwierzęta (nie wchodzące w skład gospodarstwa rolnego),
- domki kempingowe,
- urządzenia i maszyny.

Uwzględnić należy mienie:

- stanowiące własność lub współwłasność małżeńską
- stanowiące współwłasność z innymi osobami (należy podać wielkość udziału),
- wykorzystywane do działalności gospodarczej, także przez współmałżonka, (jeżeli istnieje współwłasność małżeńska),
- zakupione na kredyt, na którym ciąży zastaw rejestrowy.

Wartość poszczególnych składników majątku mienia ruchomego należy określić według cen rynkowych na dzień 31 grudnia roku poprzedniego (w przypadku oświadczenia rocznego) lub na dzień związany z określonym zdarzeniem nakładającym obowiązek złożenia oświadczenia. Wskazanie wartości poszczególnych składników mienia ruchomego służy jedynie analizie oświadczenia.

W przypadku pojazdów mechanicznych należy podać markę, model, rok produkcji i pojemność silnika.

UWAGA!

Istotnym jest, aby w przypadku, gdy w poprzednim oświadczeniu wykazany był dany składnik a w kolejnym już go nie ma, wskazać przyczynę pominięcia danego składnika (sprzedaż, darowizna, utrata, wartość poniżej 10.000,00 zł.). Można to wpisać w treści oświadczenia w pkt. IX lub wpisać na osobnej kartce i dołączyć do oświadczenia majątkowego w formie załącznika.

IX. Zobowiązania pieniężne

W punkcie tym wykazać należy zobowiązania pieniężne o wartości powyżej 10.000,00 zł. (kwota 10.000,00 zł. dotyczy sumy zobowiązań) istniejące w takiej wysokości na dzień składania oświadczenia, tj.:

- zaciągnięte kredyty,
- zaciągnięte pożyczki,
- zobowiązania cywilnoprawne (np. obowiązek wypłaty odszkodowania)

Ujawnieniu podlegają kredyty i pożyczki zaciągnięte:

- w bankach,
- w innych instytucjach oszczędnościowo - kredytowych,
- od osób prywatnych
- pozostałe (np. zaciągnięte z funduszy zakładowych)

Zarówno w walucie polskiej jak i obcej (należy pamiętać o określeniu waluty).

W oświadczeniu należy także określić warunki, na jakich zostały udzielone zobowiązania pieniężne:

- wskazać osobę (instytucję),
- zwięźle określić w związku z jakim zdarzeniem,
- podać wysokość zobowiązania pozostałego do spłaty wraz z odsetkami.

Nie podaje się pierwotnej wartości zaciągniętego zobowiązania (np. kwota udzielonego kredytu) tylko kwotę zobowiązania pozostałą do spłaty.

CZEŚĆ B

Część B oświadczenia zawiera informacje niejawne. Podać w niej należy adres zamieszkania osoby składającej oświadczenie majątkowe. Ponadto należy dokładnie określić miejsca położenia wszystkich nieruchomości wskazanych w części A pkt II oświadczenia. Podany adres powinien zawierać wszystkie elementy umożliwiające usytuowanie nieruchomości, tj. nie tylko miejscowość, ale także ulicę, numer domu i lokalu, numer działki w przypadku nieruchomości gruntowych niezabudowanych.

Ilość i kolejność ujawnionych adresów winna odpowiadać ilości i kolejności nieruchomości wykazanych w części A pkt II.

NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCE BŁĘDY

- złożenie dokumentacji niekompletnej (brak poszczególnych stron oświadczenia lub brak kopii zeznania podatkowego),
- pozostawienie niektórych rubryk niewypełnionych,
- brak podpisu na oświadczeniu majątkowym osoby zobowiązanej do jego sporządzenia,
- brak określenia przynależności poszczególnych składników majątku do majątku odrębnego i majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową,
- brak określenia tytułu prawnego do posiadanej nieruchomości, wykazania jej powierzchni oraz wartości,
- brak wykazania osiągniętego przychodu i dochodu z gospodarstwa rolnego,
- brak wykazania lub niezgodność kwot dochodów ujętych w oświadczeniu majątkowym w porównaniu z załączonym zeznaniem podatkowym PIT,
- wykazanie ogólnego osiągniętego dochodu, bez podziału i wskazania kwot uzyskiwanych z poszczególnych tytułów,
- brak wykazania dochodu (diety) z tytułu pełnienia obowiązków społecznych i obywatelskich (dieta radnego, poselska, sołtysa, itp.)
- brak określenia warunków, na jakich zaciągnięto zobowiązania (wobec kogo zaciągnięto zobowiązania finansowe, w związku, z jakim zdarzeniem oraz w jakiej wysokości.

WAŻNE!!!

Podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w oświadczeniu majątkowym powoduje odpowiedzialność karną na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego: „Kto składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”